

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๔๑๐๒

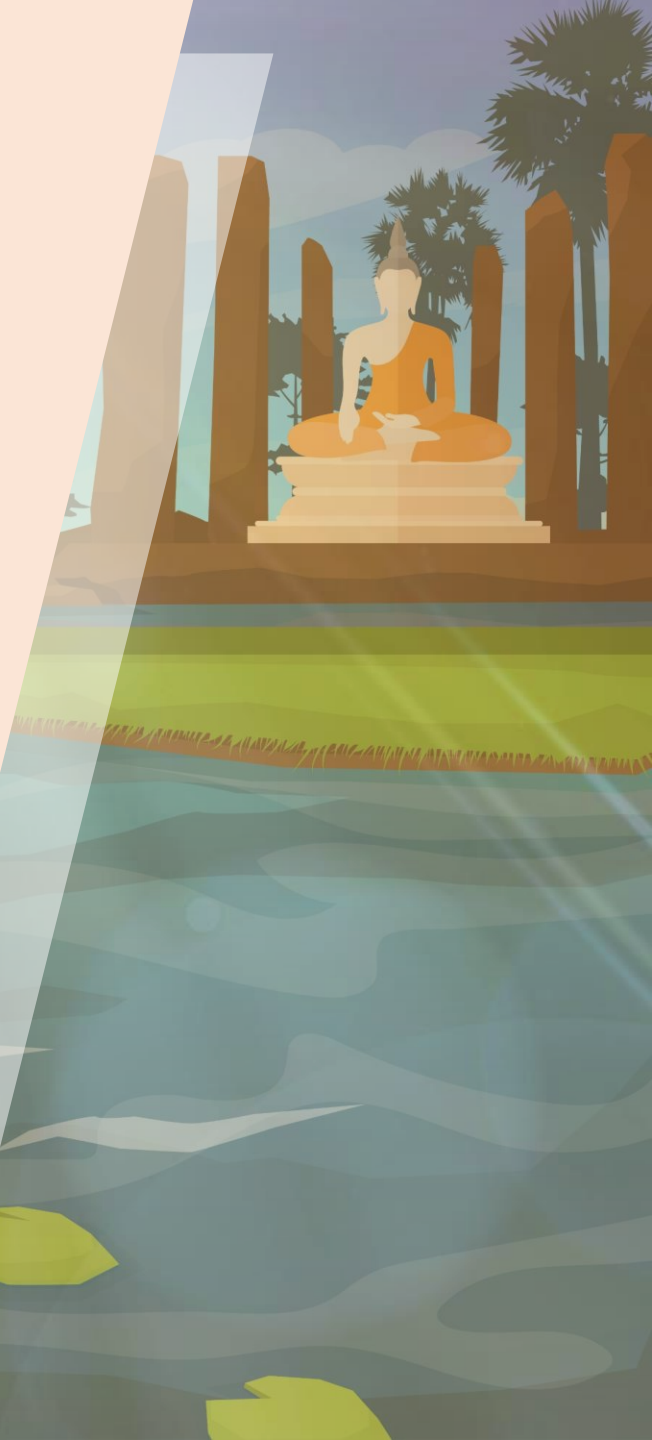
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การรับสืบทอดภูมิปัญญา

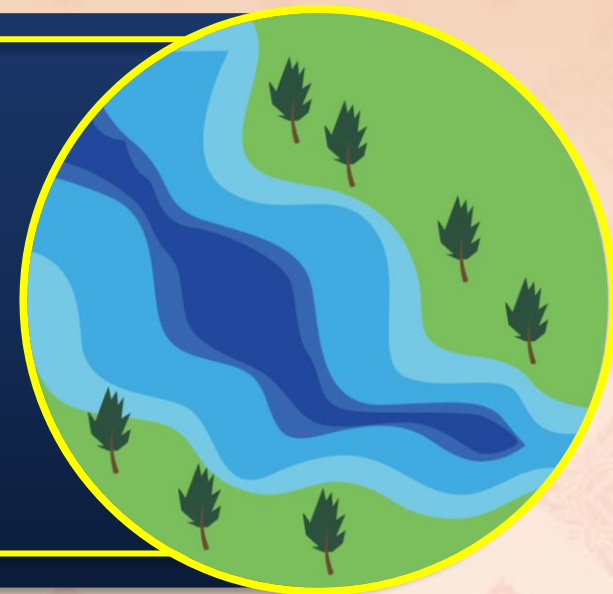
ด้านการชลประทานจากอารยธรรมเขมร

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

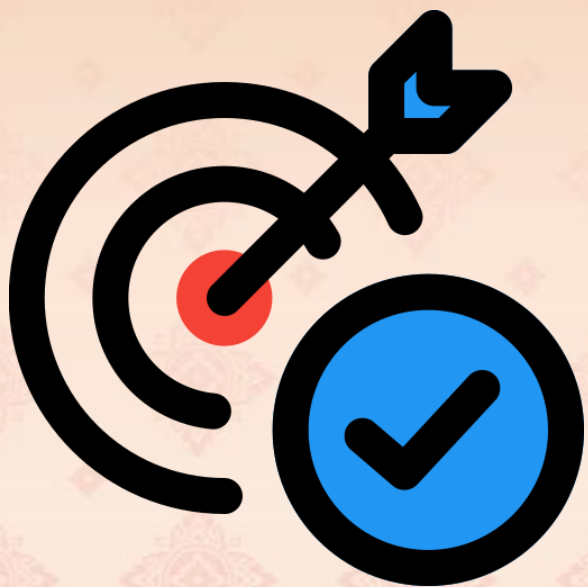
ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

“การรับสืบทอดภูมิปัญญาด้านการ
ชลประทานจากอารยธรรมเขมร”

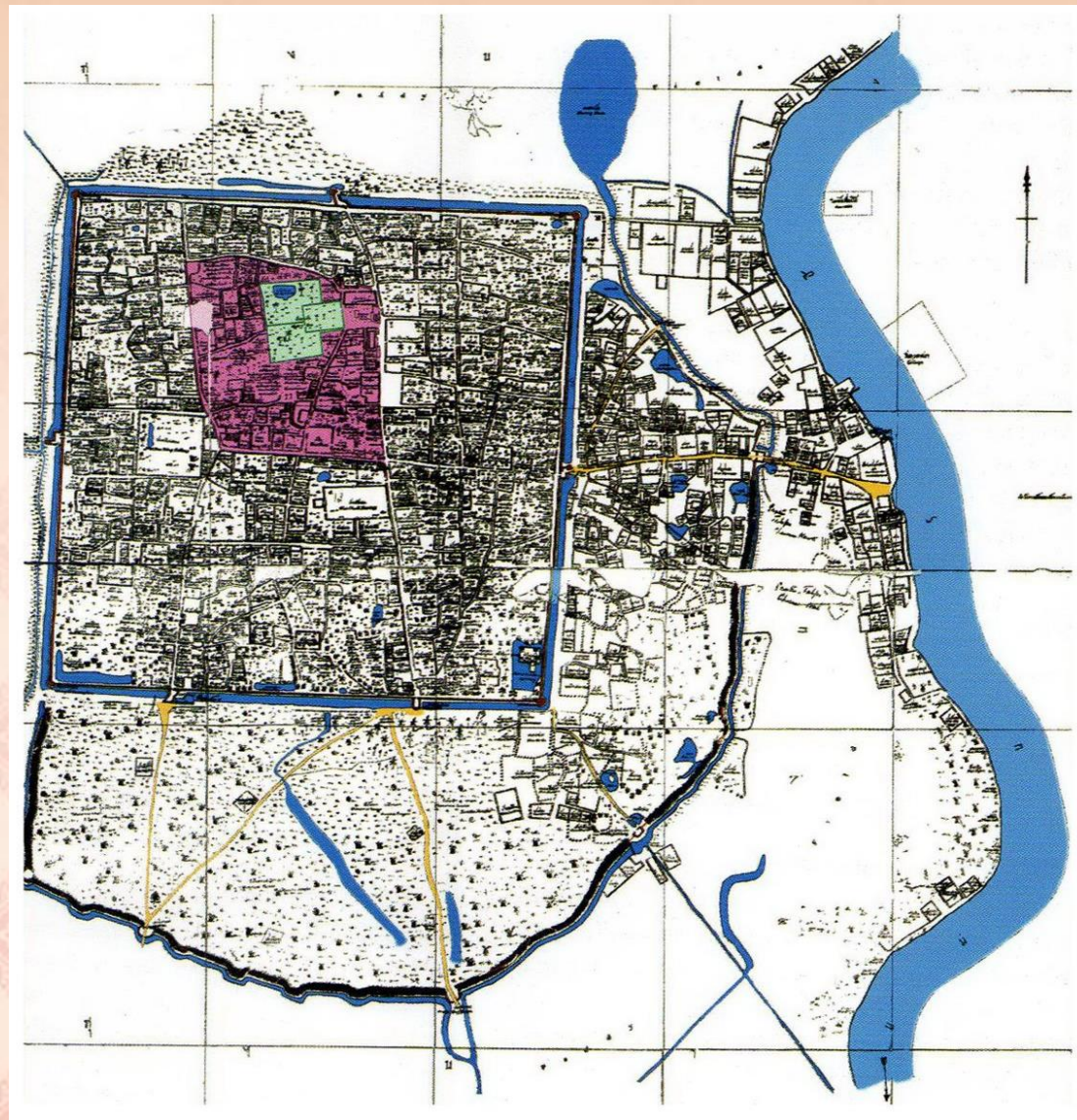
จุดประสงค์การเรียนรู้

เราจะเรียนเรื่อง : การรับสืบทอดภูมิปัญญา
ด้านการชลประทานจากอารยธรรมเขมร
เพื่อ : อธิบายลักษณะทางภูมิศาสตร์ของ
เมืองโบราณสุโขทัย และเปรียบเทียบ
ลักษณะร่วมกันระหว่างอารยธรรมเขมร
และอารยธรรมไทยสุโขทัยได้

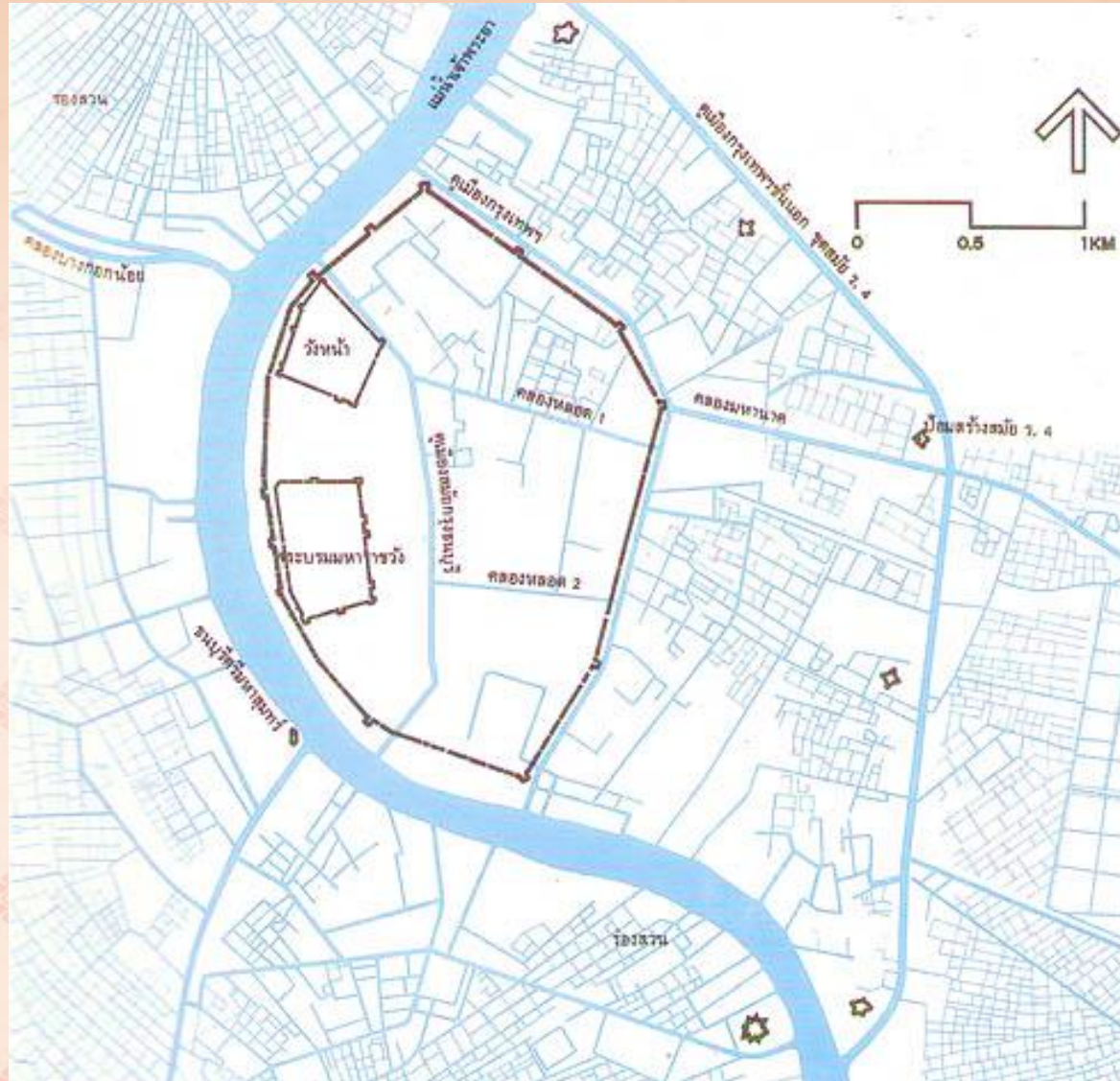

ทำเลที่ตั้งของเชียงใหม่

ทำเลที่ตั้งของกรุงเทพมหานคร

ทำเลที่ตั้งของสุโขทัย

คำถามชวนคิด

กษัตริย์สุโขทัยจะต้องทำอย่างไร
เพื่อให้รัฐสุโขทัยที่เสียเปรียบรัฐอื่น
สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

ชั้นปฏิบัติ

ครูให้นักเรียนทำ **ใบงานที่ ๔**

เรื่อง : การรับสืบทอดภูมิปัญญาจากเขมร

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑ นักเรียนอ่านคำสั่งในใบงานดังนี้
หน้าที่ ๑ หาสถานที่ที่อยู่ห่างจากรร.
หน้าที่ ๒ เปรียบเทียบเมืองโบราณ
พระนครกับเมืองโบราณสุโขทัย
- ๒ นักเรียนลงมือทำใบงานที่ ๔
เรื่อง : การรับสืบทอดภูมิปัญญาจากเขมร

คำชี้แจงกิจกรรมครูปลายทาง

- ๑ ครูแจกใบงานให้นักเรียนศึกษา
และลงมือทำ
- ๒ ครูอ่านคำสั่งในใบงาน
- ๓ ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือ
ตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๔

การรับสืบทอดภูมิปัญญาจากเขมร

*จากนครวัด แม่น้ำเสียมเรียบจะไหลไปออกทะเลสาบเขมรทางทิศใต้ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

คำถามชวนคิด : จงหาสถานที่ที่อยู่ห่างจากโรงเรียนของนักเรียน ตามระยะทางที่กำหนด

๑ ก.ม.		๓ ก.ม.		๑๕ ก.ม.	
๒ ก.ม.		๖ ก.ม.		๒๕ ก.ม.	

หน้าที่ ๑

ใบงานที่ ๔

การรับสืบทอดภูมิปัญญาจากเขมร

ผังเมืองโบราณสุโขทัย

นักเรียนลองเปรียบเทียบดูว่าเมืองโบราณพระนคร กับเมืองโบราณสุโขทัยเหมือนหรือต่างกันตรงไหนบ้าง จากประเด็นที่กำหนดให้

	พระนคร	สุโขทัย
อาณาจักร		
ทำเล		
รูปทรงของเมือง		
อ่างเก็บน้ำ		

หน้าที่
๒

ผังเมืองโบราณพระนคร

*ต้นแม่น้ำสายยาวไหลอยู่ที่เขื่อนมกุเลน ซึ่งห่างไปทางทิศเหนือประมาณ ๒๖ กิโลเมตร

*จากนครวัด แม่น้ำสายยาวจะไหลไปออกทะเลสาบเขมรทางทิศใต้ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

ผังเมืองโบราณสุโขทัย

แม่น้ำรำพันจะไหลไปบรรจบกับแม่น้ำยมทางตะวันออก ห่างออกไป ๑๑ กิโลเมตร ตรงจุดที่เป็นอำเภอเมืองสุโขทัยพอดี

เฉลย

ใบงานที่ ๔ การรับสืบทอดภูมิปัญญาจากเขมร

*จากนครวัด แม่น้ำเสียมเรียบจะไหลไปออกทะเลสาบเขมรทางทิศใต้ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

คำถามชวนคิด : จงหาสถานที่ที่อยู่ห่างจากโรงเรียนของนักเรียน ตามระยะทางที่กำหนด

๑ ก.ม.	วังไกลกังวล	๓ ก.ม.	โบสถ์คริสต์	๑๕ ก.ม.	อ่างเก็บน้ำเขาเต่า
๒ ก.ม.	วัดหัวหิน	๖ ก.ม.	วัดหนองแก	๒๕ ก.ม.	ปากแม่น้ำปราณบุรี

หน้าที่
๑

เฉลย

ใบงานที่ ๔ การรับสืบทอดภูมิปัญญาจากเขมร

หน้าที่
๒

ผังเมืองโบราณสุโขทัย

	พระนคร	สุโขทัย
อาณาจักร	เขมร/กัมพูชา	สุโขทัย
ทำเล	ใกล้ภูเขา แต่เว้นระยะจากแม่น้ำใหญ่	ใกล้ภูเขา แต่เว้นระยะจากแม่น้ำใหญ่
รูปทรงของเมือง	สี่เหลี่ยมผืนผ้า	สี่เหลี่ยมผืนผ้า
อ่างเก็บน้ำ	บาราย	ศรีดงส์(ทำนบพระร่วง) /ตระพัง

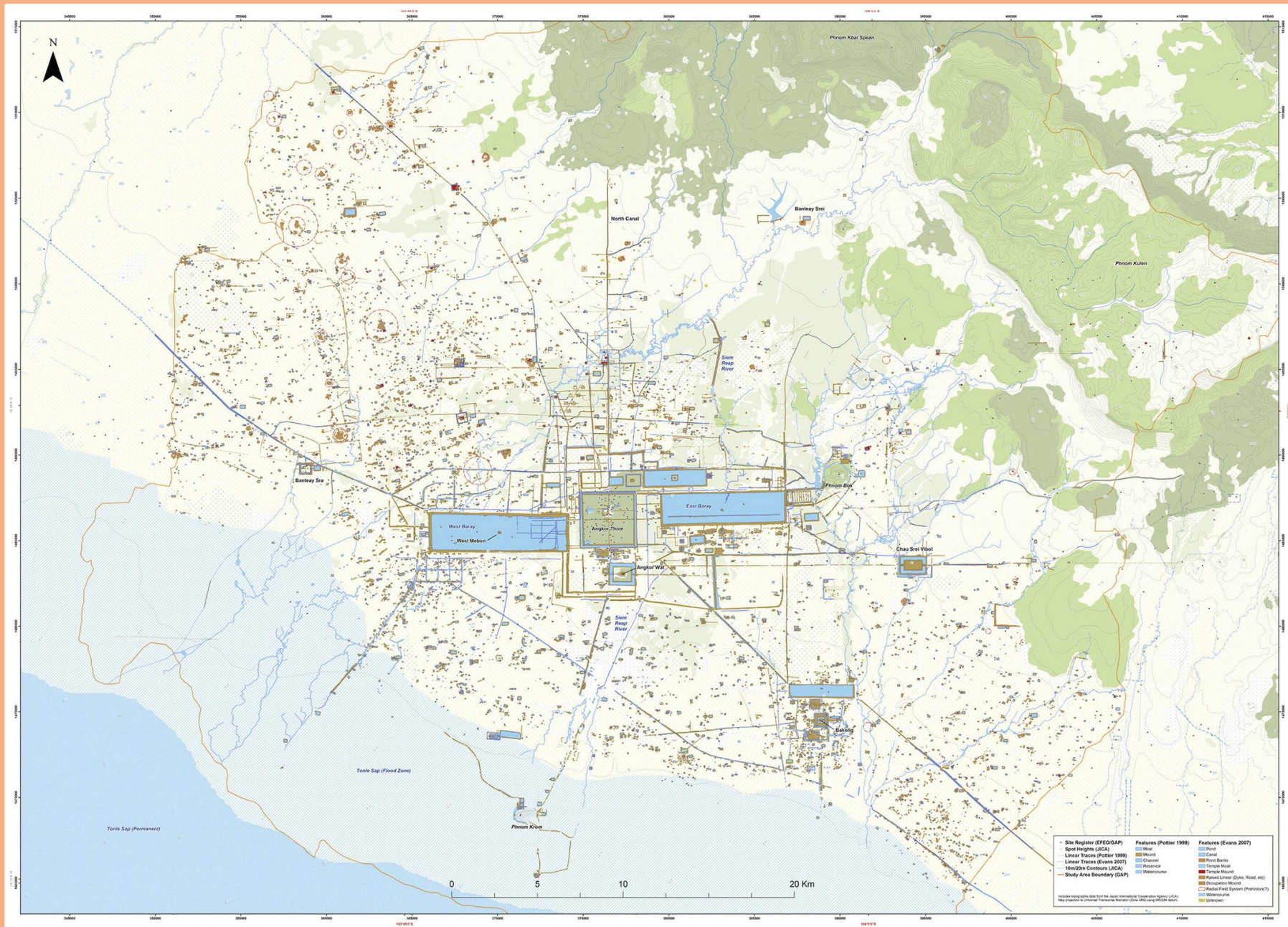
เขานมกุเลน

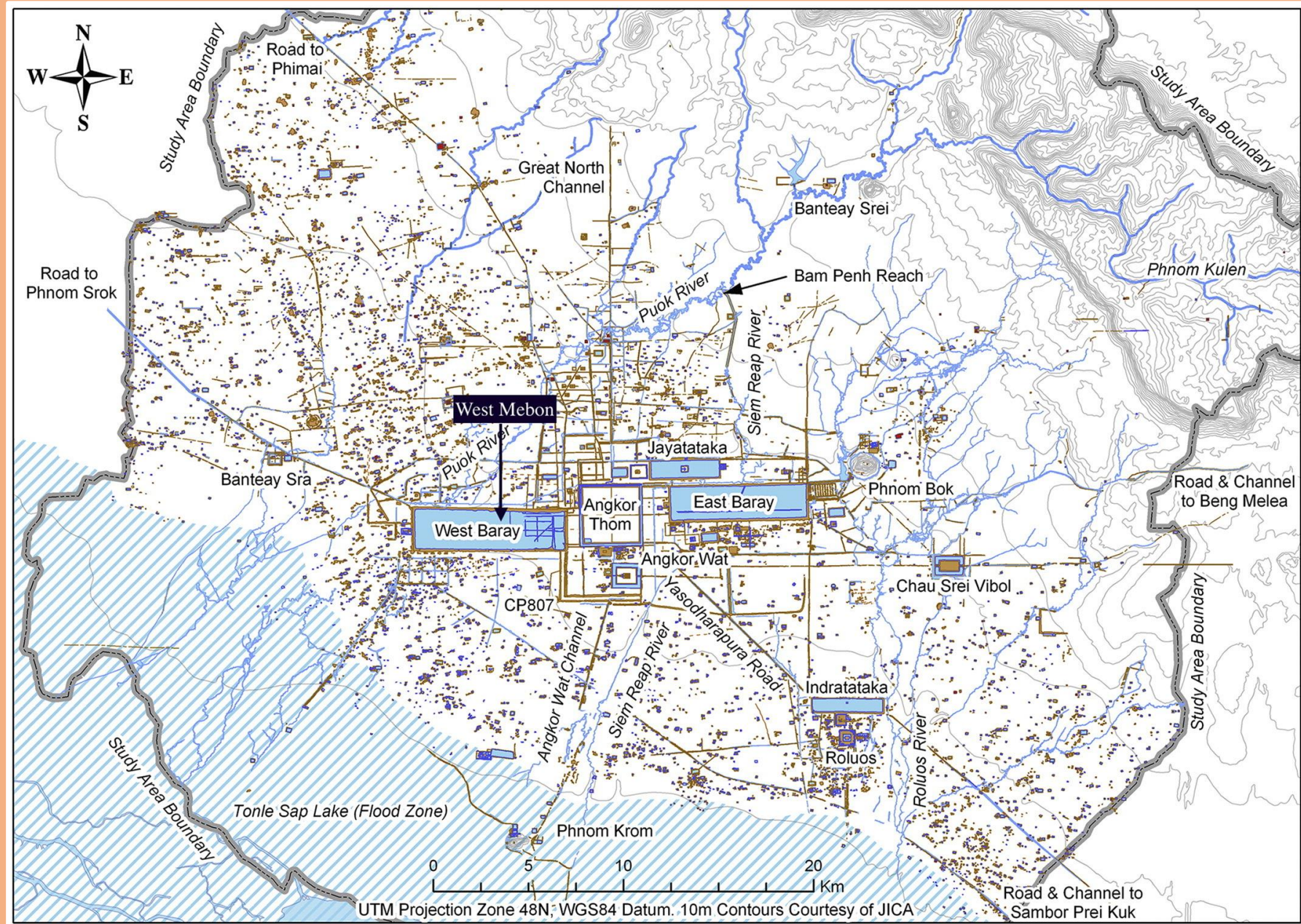
Angkor Area

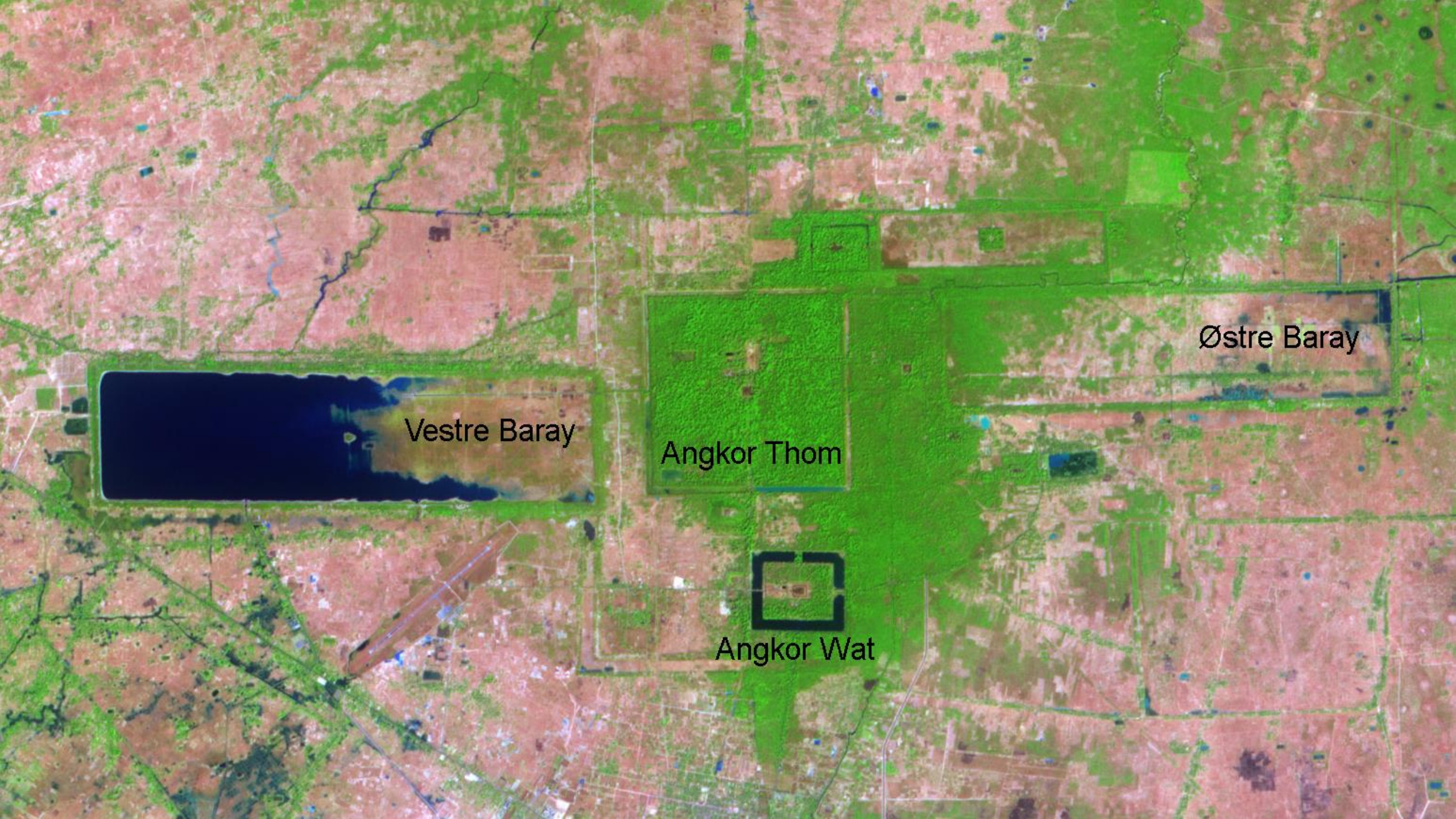
โตนเลสาบ

ที่มาของภาพ : google earth

Vestre Baray

Angkor Thom

Østre Baray

Angkor Wat

บารายแม่บุญตะวันตก

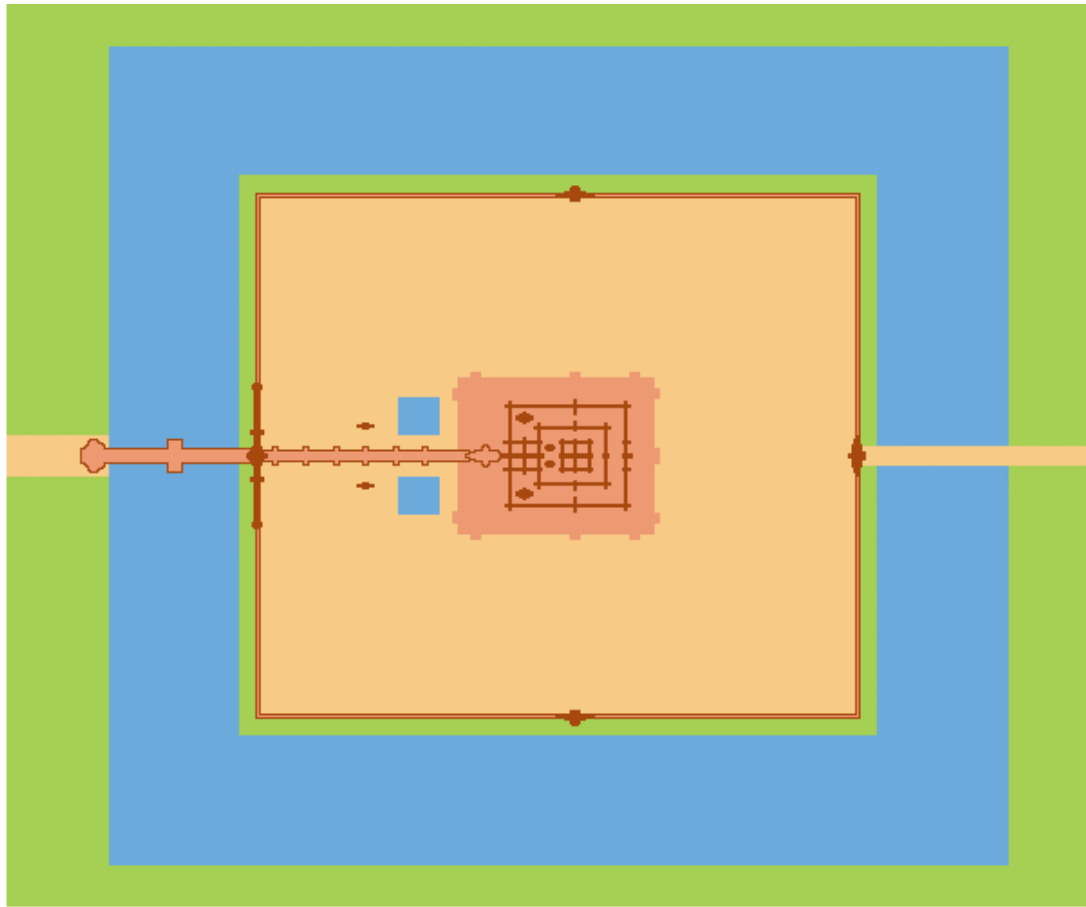
เส้นขอบ ?

20.2 กม. ▾

พื้นที่

17.0 ตารางกิโลเมตร ▾

ผังโดยรวมของนครวัด

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

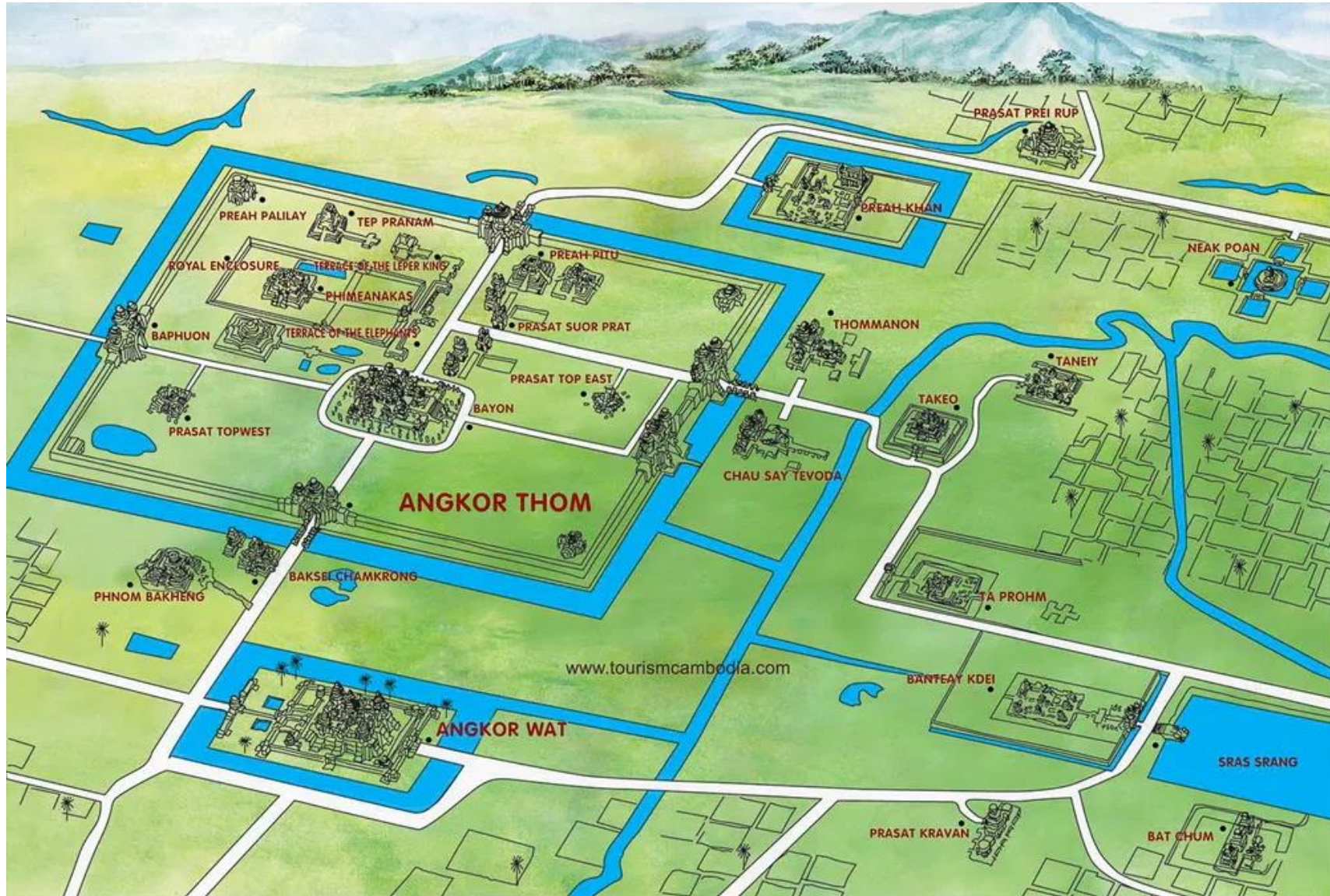
ภาพนครวัดจากมุมสูง

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

นครวัด (อังกอร์วัด)

ที่มาของภาพ : <http://cdn29.us1.fansshare.com/pictures/angkorwat/angkor-wat-hd-wallpaper-national-geographic-1530813124.jpg>

วัดเจ้าจันทร์/บ้านไฟ

ที่มาของภาพ : อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัย

...ที่ทางทิศเดียวกับวัดมหาธาตุ มีอยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านเรียกว่าวัดเจ้าจันทร์ ทางเข้าไปต้องผ่านสวนกล้วยของราษฎร ในที่วัดนั้นมีเป็นปราสาทฐาน ๓ วา สี่เหลี่ยมสูงประมาณ ๖ วา มีประตูเข้าไปในปราสาทนั้นได้ พอเห็นข้าพเจ้าก็ได้ร้องว่าเป็น เทวสถาน หรือโบสถ์พราหมณ์ รูปปราสาทเป็นพยานอยู่ชัด คือ ทำนองเดียวกันกับวัดศรีสวาย หรือวัดพระพายหลวง เมืองสุโขทัย ครั้นเที่ยวคู้ยค้นดูในกองศิลาอิฐปูนที่พังอยู่ ก็เผชิญพบเศียรพระอิศวรทิ้งเศียรหนึ่งทำด้วยศิลา มีอุณาโลมอยู่เป็นพยานด้วย..."

พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มาของภาพ : <https://th.wikipedia.org/wiki>

จารึกวัดศรีชุม (จารึกหลักที่ ๒)

จารึกวัดศรีชุม (จารึกหลักที่ ๒)

ที่มาของภาพ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

สถานที่ค้นพบ : ในอุโมงค์วัดศรีชุม

ที่มาของภาพ : Yakuzakorat

จารึกวัดศรีชุม (จารึกหลักที่ ๒)

พ่อขุนผาเมือง

เป็นลูกกษัตริย์สุโขทัย (พ่อขุนศรีนาวนำถม)

เป็นลูกเขยกษัตริย์เขมรพระนครหลวง

(เจ้าหญิงสิงขรเทวี)

กัมรเตงอัญศรีอินทรบดินทราทิตย์

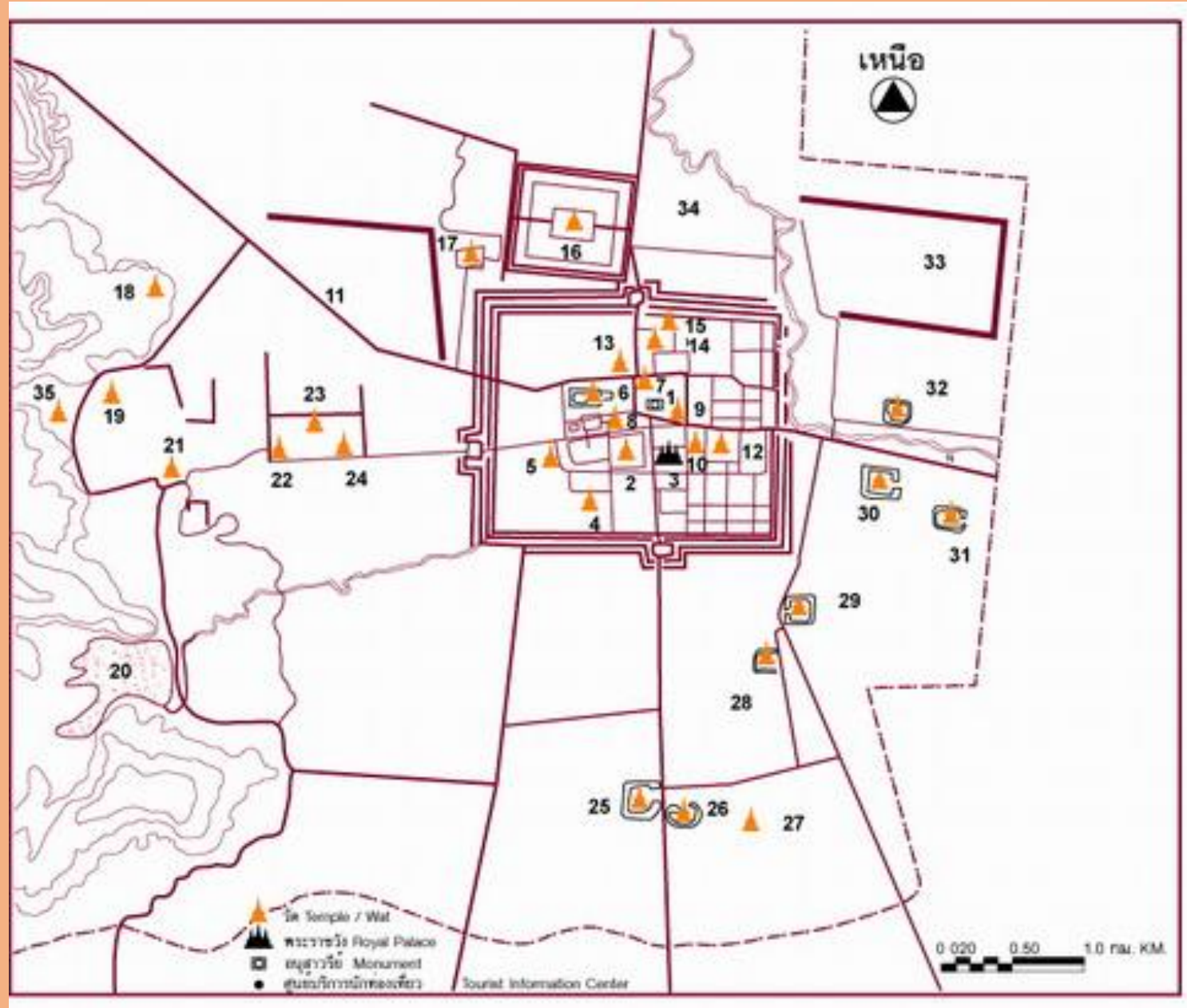
พระแสงขรรค์ชัยศรี

สุขุขทัยโบราณ

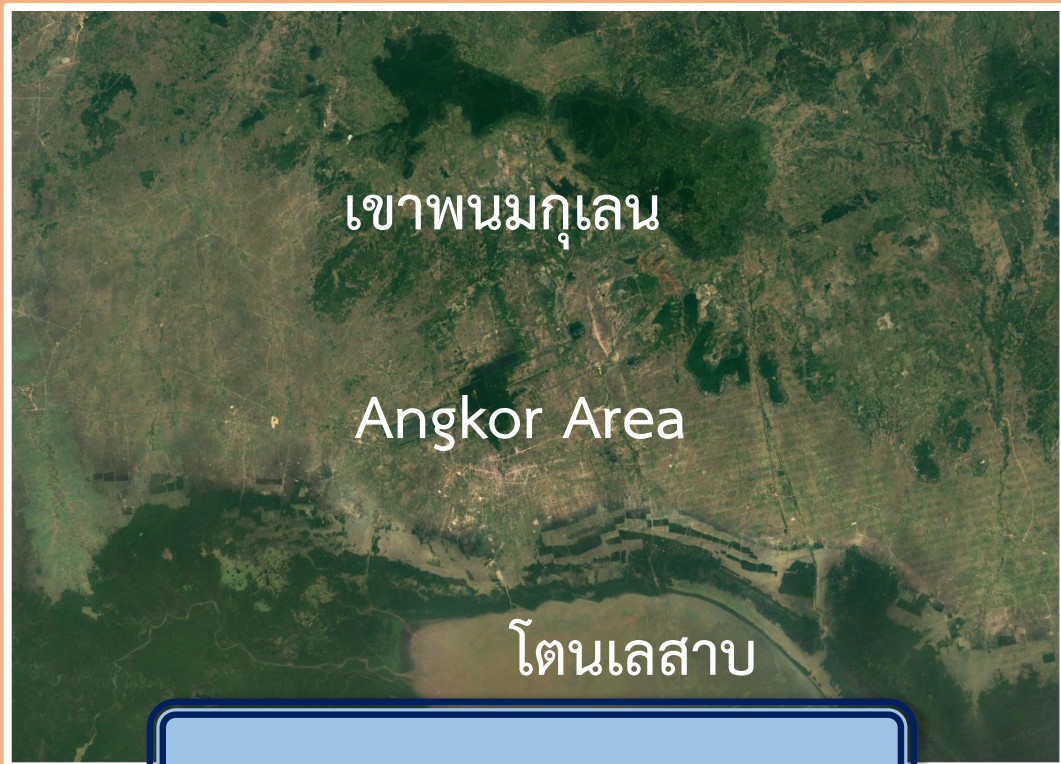
แม่น้ำยม

เขาหลวง

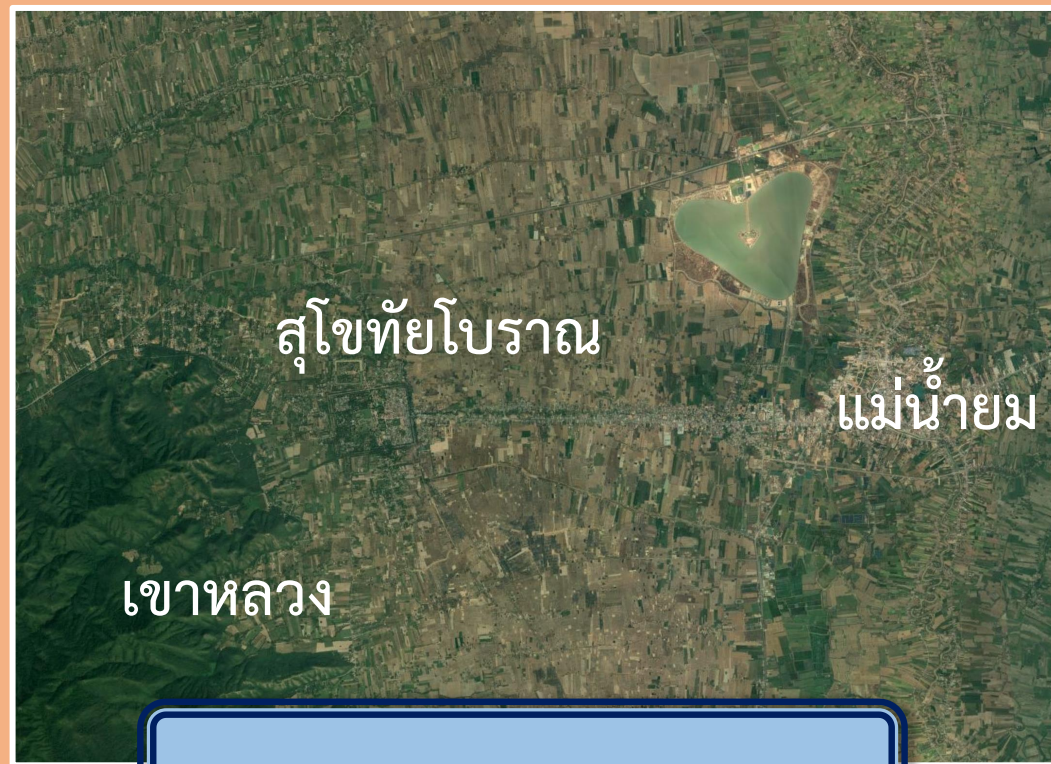

ทั้ง ๒ เมือง เหมือนกันอย่างไร

อังกอร์วัต (นครวัต)

สุโขทัย

เครื่องมือในการกักเก็บน้ำ

๑

บาราย

คือสระน้ำขนาดใหญ่ที่ขุดขึ้น
เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ในการ
ดำรงชีวิตประจำวันและเพื่อ
การชลประทาน

บารายตะวันตก (เขมรโบราณ)

ที่มาของภาพ : <https://zhitanska.com/content/tajny-kambodji-zapadnyj-baraj/>

เครื่องมือในการกักเก็บน้ำ

๒

ตระพัง

สระน้ำ หรือหนองน้ำ

ตระพังวัดสระศรี (สุโขทัยโบราณ)

ที่มาของภาพ : <https://www.reviewthaitravel.com>

เครื่องมือในการกักเก็บน้ำ

๓

สระน้ำ

สระน้ำวัดมหาธาตุ (สุโขทัยโบราณ)

ที่มาของภาพ : <https://th.wikipedia.org/wiki>

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ตระพังเงิน

สระ

สระ

ตระพังวัดสระศรี

สระ

เครื่องมือในการกักเก็บน้ำ

๔

คูศาสนสถาน

วัดพระพายหลวง (สุโขทัยโบราณ)

ที่มาของภาพ : อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

นครวัด (เขมรโบราณ)

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

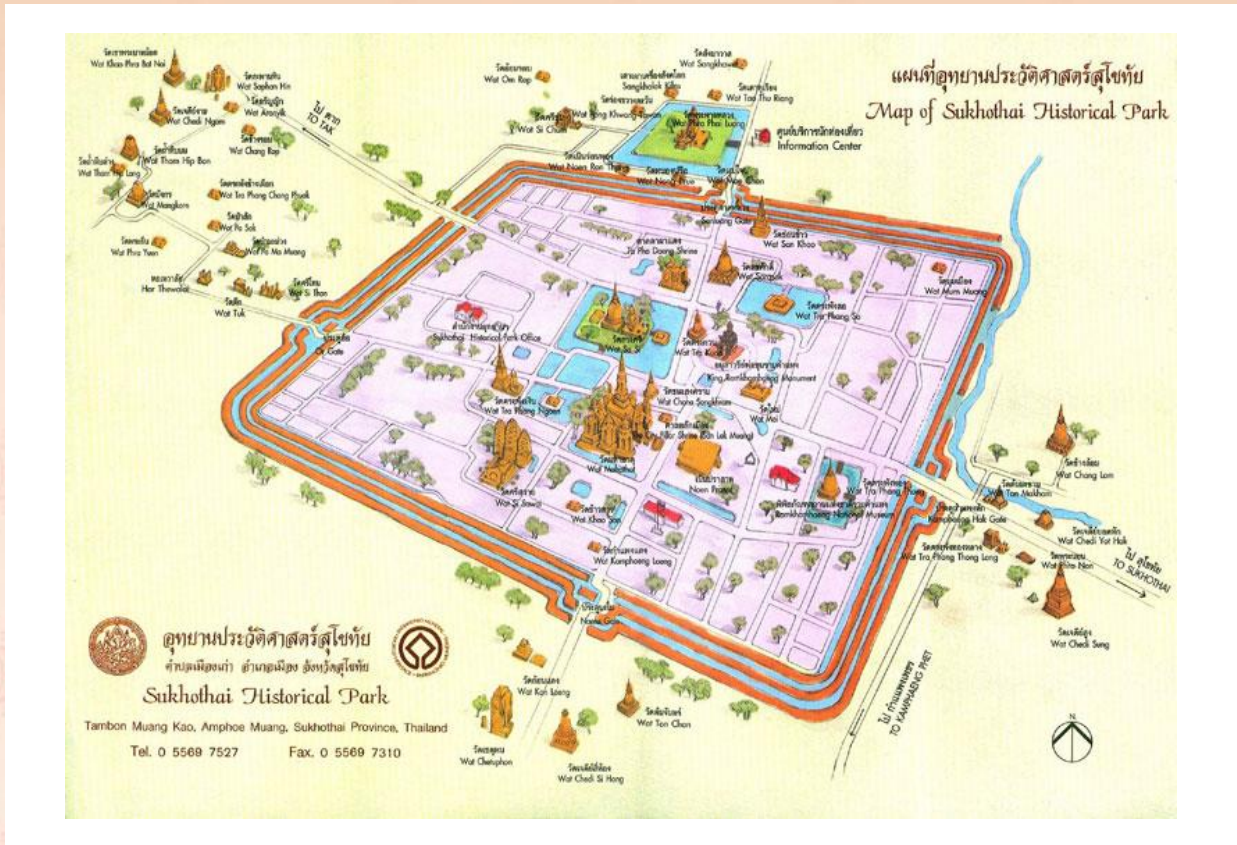
เครื่องมือในการกักเก็บน้ำ

คูเมือง

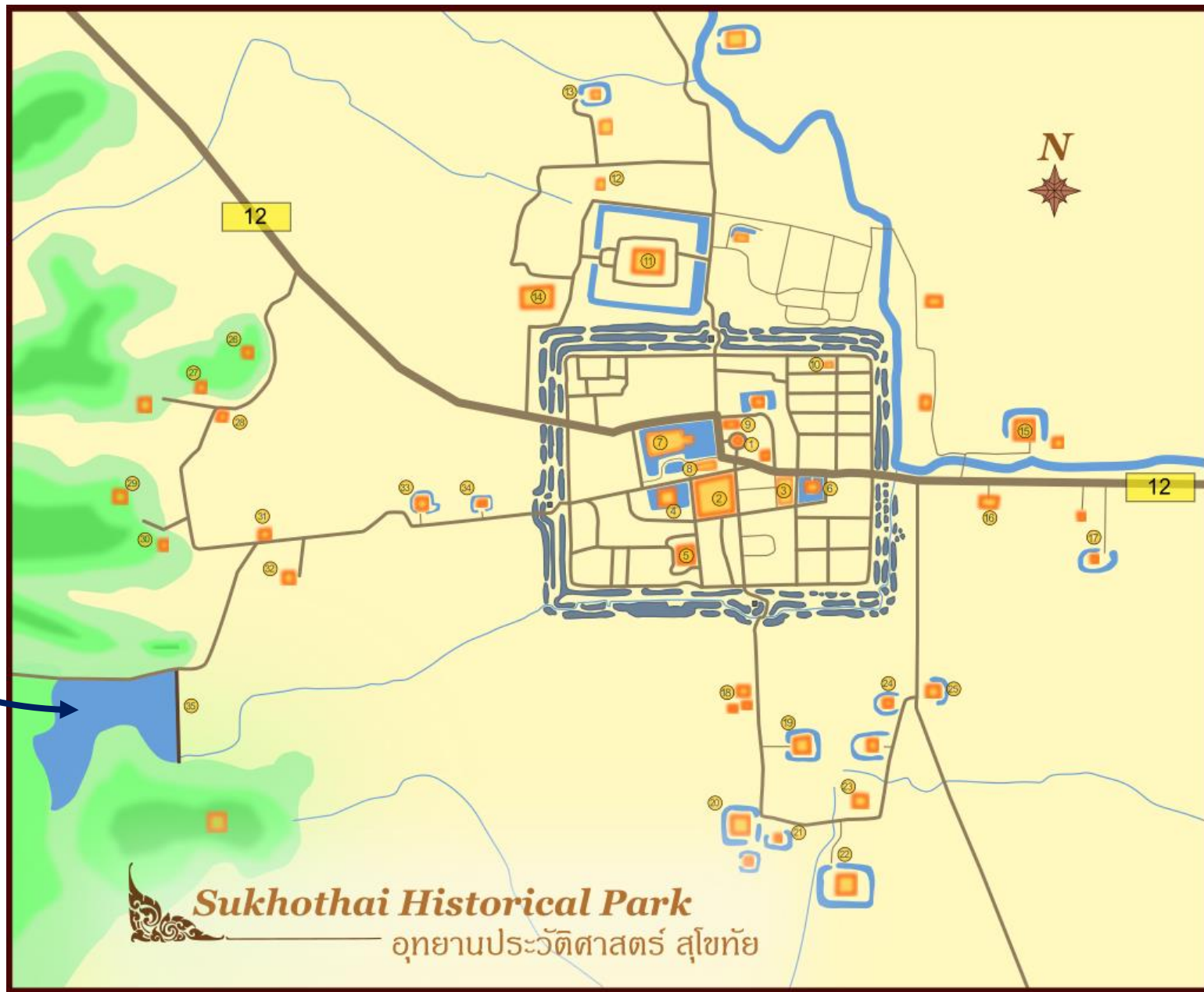
ตรึบรู ?..?

เมืองซึ่งมีป้อมค่ายสามชั้น

คูเมือง (สุโขทัยโบราณ)
ที่มาของภาพ : อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ทำนบพระร่วง (สรีดภงส์)

บทบาทของพระร่วง ที่ส่งผลให้เมืองสุโขทัย สามารถตั้งถิ่นฐานได้เป็นอย่างดี

ทำนบพระร่วง (สรีดก่งส์)

เขื่อนดินกั้นน้ำกักเก็บน้ำ
ไว้ใช้ในการเกษตรกรรม

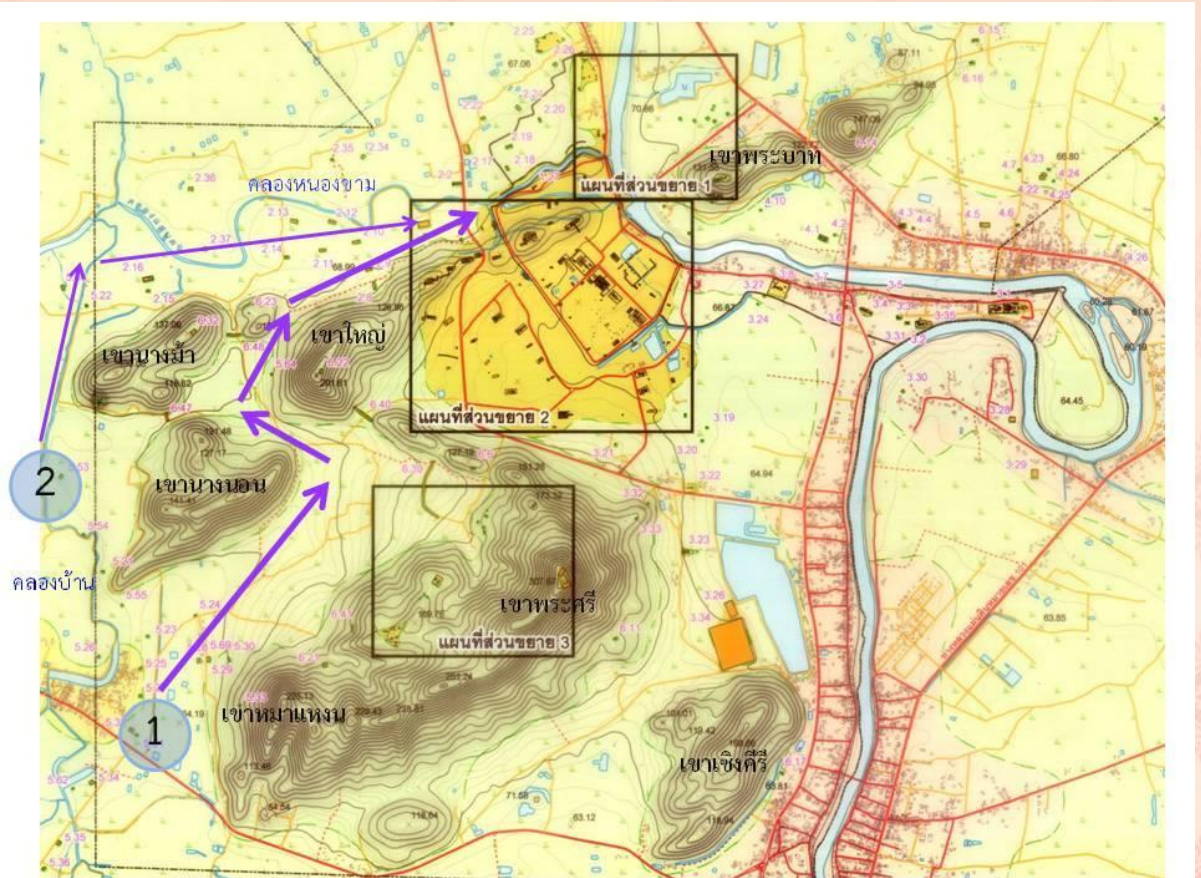

สรีดก่งส์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

บทบาทของพระร่วง ที่ส่งผลให้เมืองสุโขทัย
สามารถตั้งถิ่นฐานได้เป็นอย่างดี

ถนนพระร่วง

ถนนพระร่วงเป็นคั่นกั้นน้ำของ
เมืองสุโขทัย ศรีสัชชาลัย และกำแพงเพชร

คำถามชวนคิด

“ทำไมผู้นำของคนไทยจึงต้องสร้าง
ระบบบริหารจัดการน้ำจากเขมร”

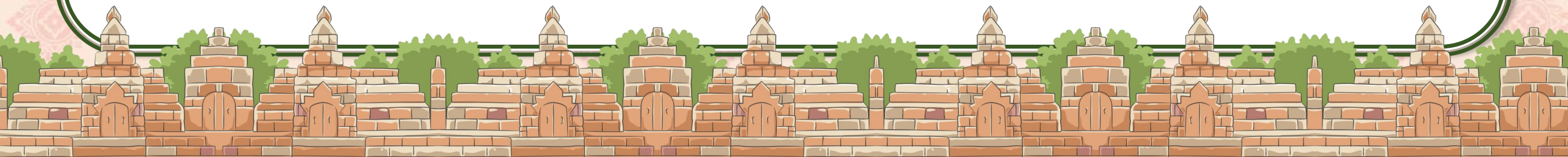
สรุปบทเรียน

“การรับสืบทอดภูมิปัญญาด้านการ
ชลประทานจากอารยธรรมเขมร”

สรุปบทเรียน

ในอารยธรรม**เขมร**มีการสร้าง**บาราย** คือ อ่างเก็บน้ำมีรูปทรง เป็นสี่เหลี่ยมเพื่อกักเก็บน้ำ **เมืองสุโขทัย**โบราณตั้งอยู่ริมเขาหลวง มีลำน้ำพันเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติเพียงแหล่งเดียว จึงมีการสร้าง **สรีดภงส์**เพื่อเป็นอ่างเก็บน้ำ รวมทั้งมีการสร้าง**ตระพัง**เพื่อกักเก็บ น้ำในทำนองเดียวกับบารายด้วย

บทเรียนครั้งต่อไป

รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สังคมและวัฒนธรรม ในอาณาจักรสุโขทัย

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่

<https://www.dltv.ac.th>

เพราะมีอดีต....

จึงมีปัจจุบัน...